

Open Monumentendag 2010

Zaterdag 11 september 2010 van 10.00 tot 17.00 uur

Welkom op de Open Monumentendag!

Op zaterdag 11 september 2010 bent u van harte welkom op de Open Monumentendag in Cothen, Langbroek en Wijk bij Duurstede. Na Utrecht en Amersfoort telt de gemeente Wijk bij Duurstede het grootste aantal monumenten in de provincie Utrecht. Uw bijzondere aandacht dit jaar verdienen drie bedrijfsmonumenten uit de 16de, 17de en 20ste eeuw:

- de oude boerderij Rimmegen aan de Rijndijk richting Amerongen, die op dit moment in oude glorie wordt hersteld en verbouwd tot woonhuis. U krijgt een unieke kans om hier een kijkje te nemen;
- de molen Rijn en Lek aan de Dijkstraat, al sinds 1659 in bedrijf voor het malen van run en graan; over de boeiende geschiedenis van deze molen is nu voor het eerst een boek verschenen;
- de steenfabriek De Bosscherwaarden in de uiterwaarden van de Lek richting Beusichem, waarvan de monumentale ringoven uit 1923 na de bedrijfssluiting in 1991 door Het Utrechts Landschap van de sloop is gered en waar nu natuur en cultuur het voor het zeggen hebben.

Daarnaast zijn er verschillende activiteiten in en buiten de opengestelde monumenten.

De opening van de Open Monumentendag is om 11.00 uur in Theater Calypso aan de Markt 4 in Wijk. Centraal staat daarbij de presentatie van het nieuwe boek over de molen Rijn en Lek. Daarna kunt u meewandelen naar de Wijkse molen, waar toneel wordt gespeeld, muziek wordt gemaakt en de heropening van de gerestaureerde molen wordt gevierd.

De feestelijke afsluiting van de dag vindt plaats op steenfabriek De Bosscherwaarden aan de Lekdijk West 25 vanaf 16.00 uur. Hier hebben u en uw kinderen al de hele dag kunnen deelnemen aan workshops en excursies of kunnen kijken naar kunst, films en toneel.

Alle activiteiten zijn gratis. Van te voren u ergens voor aanmelden mag, maar hoeft niet.

U kunt daarvoor - en natuurlijk voor meer informatie - contact opnemen met:

rvandereerden@wijkbijduurstede.nl, per telefoon: 03434-595516 of per post: Stichting Open Monumentendag Wijk bij Duurstede, Postbus 83, 3960 BB Wijk bij Duurstede.

Voor nadere gegevens over het programma kunt u ook terecht op:

www.openmonumentendag.nl / www.wijkbijduurstede.nl en bij het Wijkse VVV-kantoor op Markt 24, Wijk bij Duurstede, tel. 0343-575995. Op verschillende plaatsen ligt vanaf vandaag een folder voor u klaar met een volledig overzicht van alle activiteiten en de opengestelde panden. Wij hopen u zaterdag 11 september in Cothen, Langbroek of Wijk te mogen begroeten!

Activiteiten

Theater Calypso en de molen Rijn en Lek

11.00 - 13.00 uur

De officiële opening van de Wijkse Open Monumentendag begint om 11.00 uur in dit theater op de Markt. Mevrouw Wilma Verver-Aartsen, voorzitter van de Vereniging De Hollandsche Molen, ontvangt het eerste exemplaar van het boek over de molen Rijn en Lek. Auteur Fred Gaasbeek vertelt wat over het bijzondere karakter van de enige Nederlandse molen die op een stadspoort is gebouwd.

Om 11.30 uur wandelen de bezoekers, begeleid door schoolkinderen, naar de Wijkse molen. Daar wordt om 11.45 uur het toneelstuk 'De bedrieger bedrogen' opgevoerd, gevolgd door een buitenconcert van Harmonie Concordia van 12.15 tot 12.50 uur. De openingsmanifestatie eindigt rond 13.00 uur met het losgooien van de molenvang vanwege de voltooide restauratie van de molenpoort.

Theater Calypso: 13.15 - 16.00 uur

Na de opening is hier een doorlopend programma met als belangrijkste onderdelen:

13.30 - 14.30 uur

Journalist Wim van Amerongen praat met oud-werknemer Leo Boonman over de arbeid op de drie steenfabrieken in en rond Wijk, waarvan onlangs De Roodvoet als laatste is gesloten.

Tijdens het gesprek worden interessante foto's en filmbeelden vertoond.

15.00 - 16.00 uur

Bouwhistoricus Fred Gaasbeek houdt, als schrijver van het nieuwe boek, een lezing over de molen Rijn en Lek, gevolgd door een bezoek aan de molen. Hij zal daarbij vooral vertellen over enkele markante personen uit de eeuwenoude historie van de molen.

Tussendoor wordt muziek gespeeld door leerlingen van de Wijkse muziekschool en worden films over de steenfabrieken en de molen vertoond. Steenfabriek De Bosscherwaarden

11.00 - 16.00/18.30 uur

In de evenementenhal op het voormalige fabrieksterrein aan de Lek is een informatiemarkt, waarop van alles te zien en te horen is over de activiteiten van de Stichting Historie Grofkeramiek, Het Utrechts Landschap en de Vereniging Natuur en Milieu Wijk bij Duurstede.

Bovendien worden hier doorlopend films vertoond over de baksteenindustrie vroeger en nu.

Te zien zijn: 'Steenplaats De Spreeuwenhoek' uit 1937, 'Kunstmatige drogerij 1959', 'Steenfabriek De Roodvoet 1883-2009', 'Leven in de klei' (het moderne productieproces van baksteen), 'Umbautes Licht' van Peter Behrens (Industrieel Architectuur Manifest - Kunst en Schoonheid in Baksteen), 'Van steenbakkerij tot procesindustrie' (Ontwikkeling van de baksteenindustrie van 1937 tot 2006) en 'Ambachtelijke Steenbakkerijen' (Steenbakkerij Biezeveld en steenfabriek Vogelenzangh).

Om **13.00 uur** geeft Rob Vermeulen van de Stichting Historie Grofkeramiek een 20 minuten durende demonstratie over handvormen en profileren van stenen.

Rondleidingen

Vrijwilligers van Het Utrechts Landschap verzorgen vier rondleidingen over het terrein. Twee daarvan gaan vooral over het werk op de steenfabriek en de gebouwen, het industrieel erfgoed dus. Deze excursies beginnen om **12.00 uur en 14.00 uur** en duren ongeveer drie kwartier. Daarnaast zijn er twee rondleidingen die vooral over het landschap en de planten en dieren op De Bosscherwaarden gaan. Deze excursies beginnen om **11.00 uur en om 15.00 uur**.

Kunstproject

Op en rond de monumentale ringoven zijn acht kunstenaars uit Nederland en België aan het werk die zich laten inspireren door de steenfabriek en omgeving. De kunstenaars zijn: Els Aerts, Els ter Horst, Vanessa de Gruijter, Ricardo Huisman, Eva Klee, Liesbeth Pallesen, Hantzen Ploeger en Regina Verhagen. Te zien (en horen) zijn onder meer een textielhuisje, een werk uit gelaagde silhouetten en een geluidsinstallatie.

Voor kinderen van ca. 6 tot 12 jaar zijn er twee gratis workshops:

11.00 tot 14.00 uur: de steenfabriek en omgeving schilderen en tekenen (panorama);

11.00 tot 15.00 uur: kunstwerkplek op de steenoven met allerlei soorten materiaal.

Het kunstproject wordt op zondag 12 september voortgezet.

Toneel, muziek en slotmanifestatie

Vanaf 15.00 uur worden op De Bosscherwaarden drie eenakters gespeeld:

van **15.00 - 15.30 uur:** 'De klucht van de molenaar'; van **15.30 - 16.00 uur:** 'Soldaat op wacht' en van **16.00 - 16.30 uur:** 'De bedrieger bedrogen'.

De laatste opvoering maakt deel uit van de slotmanifestatie, die duurt van **16.00 tot 18.30 uur**.

Van **16.30 - 17.30 uur** geven de drie onderdelen (de fanfare, malletband en majorettengroep) van Muziekvereniging Excelsior uit Cothen een spetterend buitenconcert tussen de kolommen op het middenterrein van de steenfabriek

De slotmanifestatie eindigt met hapjes en drankjes.

Eten en drinken

Het is de hele dag mogelijk om op De Bosscherwaarden iets lekkers te eten en drinken. Een cateraar zorgt voor koffie, thee, frisdrank, wijn, bier, belegde broodjes, hapjes en snoep.

Varen en fietsen

Vanaf 11.00 uur vaart op zaterdag 11 september overdag een kleine boot heen en weer tussen de haven in Wijk bij Duurstede en de steenfabriek. Iedereen mag gratis mee. U dient er wel rekening mee te houden, dat het aantal plaatsen op de boot beperkt is en dat u soms zult moeten wachten.

Speciaal voor de Open Monumentendag is bij de VVV op de Markt een fietsroute verkrijgbaar. De route voert u naar De Bosscherwaarden, de molen Rijn en Lek, de boerderij Rimmegen en - als extra mogelijkheid - de kerk en bazar in Overlangbroek.

Drie toneelstukken op locatie

Tussen 11.45 en 16.30 uur worden buiten op vier wisselende locaties drie eenakters opgevoerd onder regie van Karel Schneider, Simone Gijben en Tonneke van der Sluijs. De opvoeringen duren telkens een half uur.

De bedrieger bedrogen

Dit is een molenaarsklucht onder regie van Karel Schneider. Speelschema: 11.45 uur bij de Wijkse molen, 13.00 uur op de Markt voor de Stadstoren, 14.00 uur bij de Cothense molen en om 16.00 uur op De Bosscherwaarden.

De molenaar Sijmen gaat vreemd met de meid Kalleke. Zijn dochter heeft alles in de gaten en spant samen met haar moeder om er wat aan te doen. Probaat en Renaat, twee aankomende seminaristen, worden te hulp gevraagd om het probleem Sijmen op te lossen. Zij bedenken een truc om Sijmen een lesje te leren. Een man verliest alles als hij in zijn eer en zijn portemonnee wordt aangetast, een molenaar helemaal!

Soldaat op wacht

Regie: Simone Gijben. Speelschema: 12.00 uur bij de Cothense molen, 13.00 uur bij de Wijkse molen (voor Dijkstraat 17), 14.00 uur op de Markt en om 15.30 uur op De Bosscherwaarden.

Een soldaat keert gehavend terug van het front. Hij gaat posten voor het huis waar zijn lief Christina woont. Maar Christina lijkt weinig oog voor hem te hebben en heeft haar hart verpand aan de koster. Als een waakhond jaagt de soldaat iedereen weg die het huis waar Christina werkt, wil betreden en dat gaat niet geheel zonder problemen ... en of hij daarmee het hart van Christina alsnog zal veroveren ...?

De klucht van de molenaar

Onder regie van Tonneke van der Sluijs en aangepast door Roger Hendrickx. Speelschema: 12.00 uur op de Markt voor het oude stadhuis, 13.00 uur bij de Cothense molen, 14.00 uur bij de Wijkse molen en om 15.00 uur op De Bosscherwaarden.

In 1613 dichtte Gerbrand Adriaenszoon Bredero zijn 'Meulenaar'. Het werd alleen in 1618 uitgegeven en dan nog clandestien, omdat het onderwerp nogal vrijmoedig was.

Een stadse dame mist in de 17de eeuw de pont en strandt bij de molen. Waar moet zij de nacht doorbrengen? "Ik kan de stad niet in, de poorten zijn op slot, ik kan toch niet gaan slapen in een hoerenkot!"

De molenaar, die weet wel raad, hij zal zich niet vervelen.

Maar hoe legt hij dat aan zonder het zijn vrouwtje mee te delen.

Een plan is snel gedaan en niet alleen de molenaar zal er zijn mannetje staan.

Dit wordt iets om in heel de stad te gaan verhalen...

Komt dat zien..., hoe list met list is te betalen!

Het kan verkeren !!

Muziek Concordia en Excelsior

Harmonie Concordia geeft tussen 12.15 en 12.50 uur, als onderdeel van de openingsmanifestatie, een concert bij de molen Rijn en Lek aan de Dijkstraat in Wijk bij Duurstede. Gespeeld worden:

- Abba Gold
- Glasnost
- Sing Sing Sing
- A tribute to Benny Goodman
- Dixieland Jamboree
- James Last in Concert
- Mars der Medici
- Danke Schoen Bert Kaempfert
- Arsenal.

Muziekvereniging Excelsior geeft acte de présence bij de slotmanifestatie op De Bosscherwaarden en treedt daar op in grote bezetting van 16.30 tot 17.30 uur.

De Grote Kerk en Stadstoren

In de Grote Kerk en Stadstoren op de Markt zijn de gehele dag fototentoonstellingen over het gebouw te bezichtigen. Vanwege de Nationale Orgeldag bespeelt organist Pim Schipper het fraaie kerkorgel. De leden van het Wijkse Klokkenluidersgilde zijn bovenin de Stadstoren aanwezig om te demonstreren hoe de historische Wijkse klokken met de hand worden geluid. De onlangs gerestaureerde toren kan natuurlijk ook weer worden beklommen.

Tussen 15.30 en 17.00 uur zingt het Vrouwenkoor Davina Rijswijk in de kerk een aantal wiegeliëdjes uit Oost-Europa en een klassiek repertoire met liturgische muziek en liefdesliederen.

Concert Vrouwenkoor Davina:

Ayle, Lyulye, Lyulye: Een Jiddisch slaapliedje. Ga nu slapen lieve kind en sta morgen gezond weer op.

Sun Sunuvah: Bulgarije. Ik droomde van witte en blauwe hyacinten. Ik droomde dat we als duiven en pauwen door de tuin en de wijngaard vlogen.

Kakhur Nana: Georgië. Slaap, lieve kind, vrij van zorgen, dicht bij je moeder.

Dzurk, Dzurk: Russisch slaapliedje. Hierin hoor je het kraken van de wieg als grootmoeder hem zachtjes heen en weer laat schommelen, terwijl ze voor haar kleinzoon zingt.

Es Akvani: Georgië. In dit lied wordt over het tere kindje en het fijne houtsnijwerk van de wieg gezongen.

Haidi, Nani: Een Roemeens slaapliedje.

Cantec de Leagane: Roemenië. Mijn moeder zong zachtjes over haar eigen verdriet; pas nu begrijp ik het.

Durme, Durme: Sefardisch slaapliedje. Geen zorgen, geen verdriet, luister naar het gebed van je moeder. 'Shema Yisrael'

Godnattsang: Alice Tegner, Zweden 1864-1943. Een slaapliedje, de engeltjes zullen over je waken.

Dolcissimo ben mio: Jan Pieterszoon Sweelink. 'Mijn zoete lief, hoop van mijn hart, geef mij als beloning voor mijn liefde een kus en stil mijn verlangen'.

O, salve Regina: Een Maria antifoön. Wees gegroet o Koningin.

Hebe deine Augen: Sla je ogen op naar de bergen, van daar zal de hulp van de Heer komen. Hij zal je niet laten wankelen. Felix Mendelssohn-Bartholdy

Ave Maria: Alice Tegner. Een verrassende compositie.

O miei sospiri ardenti: Een smartelijk Italiaans liefdeslied met strofes als: 'Mijn ogen zijn de deuren waardoor de tranen van mijn hart een uitweg vinden' (zakdoek bij de hand!).

Overige monumenten

Kasteel Duurstede

De beide torens van kasteel Duurstede zijn tussen 10.00 en 16.00 uur vrij toegankelijk voor belangstellenden. Er zijn gratis rondleidingen om 12.00 uur, 13.00 uur, 14.00 uur en 15.00 uur die ongeveer drie kwartier duren.

Museum Dorestad

Museum Dorestad is op Open Monumentendag gratis toegankelijk. Behalve naar het monumentale gebouw en de vaste opstelling, kunt u hier kijken naar de wisseltentoonstelling 'Wijk bij Duurstede in oude ansichtkaarten'.

Overlangbroek

In de kerk in Overlangbroek is een fototentoonstelling van Winfried Leeman te zien. Bij de kerk en de er tegenover gelegen oude school aan de Langbroekerdijk wordt een grote bazar gehouden met allerlei spelletjes, handwerken, groente en fruit, een loterij, oliebollen, wafels, koffie, frisdrank, boeken, prentbriefkaarten, cd's en dergelijke. De opbrengst daarvan is bestemd voor het dringend noodzakelijke herstel van het monumentale schoolgebouw uit 1907.

De 15 open monumenten

In Wijk bij Duurstede

1 Grote Kerk en Stadstoren

Laatgotische bakstenen basiliek, sinds 1579 zonder koor, met een recent gerestaureerde, onvoltooide toren uit het eerste kwart van de 16de eeuw.

2 Café 't Hoff (vanaf 12.00 uur)

Onderdeel van het Nederhofcomplex met een bijzondere natuurstenen arcade en balklaag uit circa 1460.

3 Wereldwinkel Maleborduurstraat 2

Deel van een samengesteld huis uit 1471 met een vierkante kelder met kruisgewelven en kaarsnissen.

4 Kasteel Duurstede

Vierkante donjon uit de 13de eeuw en ronde Bourgondische toren uit de 15de eeuw als restant van het bisschoppelijk kasteel.

5 Museum Dorestad (Amstelwijk)

Tweebeukig dwarshuis uit circa 1645, sinds 2000 in gebruik als museum.

6 Oeverstraat 16 (In de Nije Poorte):

In 1650 uit twee middeleeuwse panden samengesteld huis met een 19de-eeuwse klokgevel.

7 Molen Rijn en Lek

Ronde stenen stellingmolen in 1659 gebouwd op de vierkante, middeleeuwse Leuterpoort.

8 Rooms Katholieke kerk

Neogotische pseudobasiliek uit 1907 (koor en dwarsschip) en 1937 (schip en toren).

9 Woonhuis Klooster Leuterstraat 27A:

Linkerdeel van een pakhuis dat tot woonhuizen en winkels is verbouwd en gerestaureerd met een oude, 17de-eeuwse kern.

10 Boerderij Rimmegen, Rijndijk 1A/B

Dwarshuisboerderij met hoog voorhuis waarvan de kern met kelder en opkamer uit de 16de eeuw dateert; wordt thans ingrijpend gerestaureerd en herbestemd voor bewoning.

11 Steenfabriek De Bosscherwaarden, Lekdijk West 25

Gebouwencomplex met een ringoven uit 1923 en een 40 meter hoge schoorsteen, dat tot 1991 in bedrijf was en recent is gerenoveerd ten behoeve van cultuur en natuur.

In Cothen

12 Protestantse kerk Cothen op de Brink

Koor met tufsteenfragmenten uit begin 13de eeuw, in de 19de eeuw vergroot, en consistorie en crypte uit 1520.

13 Molen Oog int Zeil

In 1986 gerestaureerde uit bakstenen gemetselde ronde stellingkorenmolen uit 1869.

In Langbroek

14 Nederlands Hervormde kerk Nederlangbroek op de Brink

Laatgotische kerk met toren uit eind 15de eeuw en schip en consistoriekamer uit de 19de eeuw.

15 Nederlands Hervormde kerk Overlangbroek (Langbroekerdijk B30)

Laatgotische kerk met toren uit 1504 en schip nog grotendeels uit 1477, in 2000-2001 gerestaureerd.